

# JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenredno ponedeljke.  
Mesečna naročnina:  
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213  
Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.  
Upravišтво: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.  
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.  
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

## Za energično politiko.

Prisel je čas, ko v stališču napram g. Radiću ni več prostora za sentimentalne obzirnosti. Pet let že truje Stjepan Radić hrvatske mase s svojimi utopijskimi sanjarijami o neki seljaški republiki, ki naj bi se razvijala v okviru monarhije s Karagiorgievicem na čelu. To blazno kombinacijo je sporočal zagrebški šarlatan v kar najresnejšem to-mu uglednim politikom ter inozemskim novinarjem. Ustvarjal je dan za dnevom večje konfuzije, pri tem pa ni pozabil ščuvati proti uglednim državnikom, kralju, državi in vojski. Dokler je bil Stjepan Radić samo vodja seljaštva in dokler se mu zagrebška inteligencija ni udala, tako dolgo je bila Radićevščina manj nevarna, ker je nosila žig razrednega značaja. V trenutku pa, ko je Radić vtaknil v desni žep svoje seljaške kamizole zagrebškega intelektualca, v levega pa tovarniškega delavca, je postal ta pokret pravcato zavetišče vseh nezadovoljnih v osvobojenih pokrajinah.

Vlade so Radiću do danes priznava-le. Oblast mu je kvečjem konfiscirala njegov teden »Slobodni dom«, hujšega se mu ni zgodilo. Radić je smatral to priznanost za doseganje režimov kot dobrodošlo slabost države, zato je postal predrzen in nepomirljiv do skrajnosti.

Sedanja vlada je ubrala, kakor je razvidno iz zadnje »Samouprave«, ostre strune proti Radiću in njegovim tovarniškim razdiračem. Vsaka država ima pravo, da se brani pred svojimi notranjimi ali zunanjimi neprijatelji. Kdo more odrekati to pravo naši državi? Komunisti so ji stregli po življenju, toda ona jih je po Draškovićevi smrti udarila z eno samo gesto. In popolna katastrofa boljševiške ideje v naši državi je bila le naravna posledica ener-gičnega nastopa državnih oblastev.

Radić, ki očita beograjski vladi, čes, da ima v zalogi niti trohice politično-etnične zavesti, je sam grešil proti svo-jemu teoretičnemu »prepričanju«. K svojim političnim manifestacijam ni pri-tegnil razsodnih volitev, kakor bi bilo od pravega politika pričakovati. Seljaki so po njegovem nalogu prihajali s svo-imi ženami in otroci na politična zbo-rovanja in tako je strup njegovih dema-goških gesel padal tudi v nežna srca hrvatske mladine, ki bi jo morali drugi čimprej vzgajati v patriotskem smi-slu. Kar je šola gradila, je Radić podi-ral. Njegovi govori so bili v protislovju z državnimi zakoni. Vse njegovo de-lovanje je bilo skozi in skozi proti ustavi.

Dokazi o protidržavnem delovanju Stjepana Radića ležijo na dlan. Danes kaže po vsej Hrvatski hujša plemenska razjeda. Vprašajmo se: kdo jo je zase-jal? Ali ne Radić? Tisti Radić, ki se je celih pet let senčil v milosti in pri-za-nosti »krvi žejnih beograjskih oblastnikov«?

Hrvatski narod, zagorski in posav-ski seljak, ni ničesar zakrivil. Nadarjeni demagog, prepričevalni govornik, je znal razburjati mase, jih držati v eks-tazi navdušenja za neko stvar, ki je narod sam ni razumel: toliko, le toliko je krivda hrvatskega seljaka. Poslušal je Radića, ki mu že pet let obeta re-publiko, a vendar je ni videti še nikjer. Davke pobira kraljevska davčna ob-last, hrvatske sinove rekrutirajo kra-ljevske komisije, in veliki župani so funkcionarji kraljevske vlade... Seljak pa v svoji naivnosti še danes veruje v nezmotljivost svojega krivega preo-ka, kakor da bi se nahajal v nekaki hipnozi.

Naloga kraljevske vlade je, da pre-budi hrvatskega seljaka iz nevarnega dremanja. Borba naj ne velja hrvatske-mu inteligentu in delavcu. Z vso stro-gostjo zakona pa naj postopajo oblasti napram onim zločinskim politikom, ki s satanski veselim sejojo plemensko mržnjo in delajo za razpad države. Ve-liki kazalec na uri kaže na dvanaest. Skrajni čas je, da se napravi konec Radićevim pustolovščinam. Le trezne-mu, razsodnemu, vsekakor pa odločne-mu postopanju državnih oblastí se bo posrečilo ozdraviti to gnilo rano na na-šem državnem organizmu. Mi do dan-es nismo imeli prave nacionalne kon-centracije, nismo imeli prave narodne koalicije, ker je Radićeva trma diktira-la Hrvatomu abstinenčno politiko. Ni še dolgo od tega, odkar je Radić napove-dal državni borbo. V Borongaju je go-voril o neki »medicini«, ki jo ima pri-

## Pred senzacionalnimi razkritji o atentatu na g. Pašića?

### Tajinstvena namigavanja „Balkana“.

Beograd, 4. julija. (B) O atenta-tu na g. Pašića. Kakor vam je poro-čal vaš dopisnik, je bil pripravljen tudi komplot. Te vesti se natančneje pri-povedujejo v beograjskih političnih krogih.

O tajinstvenosti tega atentata piše današnji »Balkan« sledeče: Po doseda-nji preiskavi atentata na g. Pašića ni ničesar ugotovljenega. Atentator je da-jal konfuzne izjave, ki so še bolj utrdi-le dvom, da bi se za njim še nekdo na-hajal. Pred nekaj dnevi je ob priliki fo-tografiranja Rajića vstopil v policijski fotografski kabinet neki bivši poli-cijski načelnik. Atentator Rajić mu je rekel, ko se je z njim srečal: »Pozdra-vi naše prijatelje in reci jim, da sem vzel vse na sebe.« Razven tega je še več sledov, o katerih se bo govorilo ju-tri obširneje. Ta vest vedno bolj in bolj utrjuje mnenje, da je v ta zločin zaple-tena tudi neka skupina politikov, ki so hoteli po primeru v Bolgarski izvršiti prevrat. Temna roka, ki je vodila zlo-

čin nad Miloradom Draškovićem, če-gar skrivnostna smrt je ostala nepoja-snjena, se je dvignila tudi pri tej priliki proti g. Pašiću. Jutri bomo spregovorili obširneje o sledovih, katere je odkri-la preiskava. Ti sledovi peljejo do vrat nekih izvestnih naših politikov, ki smatrajo, da bodo prišli na krmilo s pomočjo krvavega prevrata, ako že ne morejo tega doseči potom narodnega zaupanja. O tem jutri obširneje. — Ta vest »Balkana« se je danes živahno pretresala v političnih krogih. Radi te vesti, se je danes občinstvo dobesedno trgalo za »Balkana«. Vse pričakuje ne-strno jutrišnjega dne, ko bo »Balkan« baje obširneje o tem pisal.

O tej vesti »Balkana« pravi današ-nja »Republika«: Očividno je, da se to namigavanje nanaša na g. Svetozara Pribičevića in na »Orjuna«. Ravnotako se pričakuje, kaj poreče demokratska »Pravda« povodom te »Balkanove« ve-sti.

## Parlamentarna situacija.

MIN. PREDSEDNIK PAŠIĆ ODLOŽIL SVOJ DOPUST. — URADN. ZAKON.

Beograd, 4. julija. (Z) »Poli-tika« poroča: Ministrski predsednik g. Nikola Pašić se je mudil včeraj cel dan v predsedništvu vlade. V sled zdravniškega nasveta je Pašić spočet-ka mislil, da pojde takoj v kakšno ino-zemsko kopališče na odmor. Sedaj pa je začel g. Pašić omahovati in povsem izgleda, da bo odložil svoj odmor na poznejši čas, ker želi, da se čimprej sprejmeta v skupščini uradniški in vojni zakon. V tekni današnjega dne so po-setili g. Pašića skoro vsi člani vlade. Istočasno se je vršila tudi konferenca, kateri je prisostvoval g. Ljuba Jovano-vić, predsednik skupščine. Razprava-lo se je o delu v skupščini in ravno tako tudi o dopolnitvi in rekonstruk-ciji kabineta, ki bi se imela izvršiti

čimprej. Končno veljavnega sklepa pa ni bilo.

Beograd, 4. julija. (Z) »Politika« poroča: Izgleda, da se bo vladi zares posrečilo izkoristiti mali odmor v skup-ščini, da v zakonodajnem odboru do-konča uradniški zakon. V tem času se tudi v sami vladi opravljajo le najnu-jnejši tekoči posli, tako da bo imela vlada več svobodnega časa, da začne z intenzivnim delom v skupščinskem ple-numu. To delo se bo začelo ta teden, ko se bosta vzel v pretes vojni in urad-niški zakon. Včerajšnji dan je bil posve-čen delu v zakonodajnem odboru. Člani vlade so reševali svoje resorne posle, v kolikor se niso bavili z delom v eko-nomsko - finančnem komiteju.

## Zanimive govornice.

Beograd, 4. julija. (Z) »Tribuna« piše: V Zagrebu se nadaljuje konferen-ca Radićevcev, na kateri se sklepa o držanju napram vladi. Prevladalo je mnenje, da se mora objaviti famozni protokol sporazuma, ki sta ga po tr-ditvi bloka podpisala gg. Gjuričić in Janjić. Ta protokol je zgolj blef, ki bo zelo malo ali pa sploh nič koristil fe-deralističnemu bloku. O namerah Radi-ćevcev in njih zaveznikov dobivamo nasprotujoče si vesti.

Beograd, 4. julija. (B) »Novi List« donaja sledečo senzacionalno vest iz Zagreba: Od včeraj se v tukaš-njih blokaških krogih širi govorica, da se v najkrajšem času obnove ali pa da se bodo nadaljevala pogajanja z radika-li. To govorico, ki je bila spočetka spre-jeta z veliko skepto, vzdržujejo upo-rno ljudje, ki niso daleč od samega vod-stva blok. Eden od prvakov hrvatske

zajednice trdi celo, da je nadaljevanje pogajanj gotova stvar. Pri radikalih baje prevladuje struja, ki hoče sporaz-um z Radićem. To je vodstvu bloka na-znanil namestnik g. Činić. Radić je, ta-ko se zagotavlja, odgovoril, da je pri-pravljen za pogajanja, toda zahteva, kakor v pretekli spornosti, da radikalna stranka pošlje kot odposlanca nekoga svojih prvakov, bodisi g. Ljuba Jova-novića ali kakega aktivnega ministra. Gg. Gjuričić in Janjić ne prihajata v poštev. Zatrjuje se, da so radikali to zahtevo sprejeli. Radi tega se tu pri-čakuje prihod Ljube Jovanovića. Tudi se že govori o podlagi sporazuma; Ta podlaga bo ostala ista, kakoršna je v znanem protokolu o sporazumu, samo bi se preciziral termin novih volitev, ki bi se po želji bloka imele vršiti že v oktobru ali novembru.

## Seja ministrskega sveta.

Beograd, 4. julija. (Z) Danes je bila od 11. do 13. ure seja ministrskega sveta, na kateri je minister za notra-nja dela poročal o situaciji v državi, a minister vojne o stanju naše vojske z ozirom na nabave, ki se imajo izvr-šiti v početku jeseni glede prehrane in krme. Potem je minister za socialno politiko g. Ninko Perić poročal o stavi komorščakov. Ministrski svet se je strinjal s tem, da se odpošlje poseb-na komisija, ki naj na licu mesta ugo-tovi vzroke štrajkov. To komisijo bo tvoril po en delegat ministrstva saobra-čaja, ministrstva notranjih del in mi-nistrstva za socialno politiko. Na to je minister za izenačenje zakonov sezna-nil člane vlade z novim predlogom o

zavarovanju zoper točo. Minister sa-obračaja dr. Velizar Janković je spro-žil vprašanje broderskega sindikata, nakar je ministrski svet pooblastil eko-nomsko - finansijski komite ministrov, da izdelata konkreten predlog v tem vprašanju. Ekonomsko - finansijski ko-mite se bo sestel v petek in bo odločal o tem, ali naj broderski sindikat še na-dalje obstoja v dosednji obliki, ali pa se naj s plovilnimi objekti postopa na drug, morebiti racionalnejši način. Ra-zen tega je bilo podpisano nekoliko re-šitev o tekočih poslih.

Beograd, 4. julija. (B) Včeraj je sprejel Nj. Vel. kralj v oficijelni avdi-enci novega italijanskega vojnega ata-šeya v naši državi g. Macetto, ki je isto-časno tudi ataše za Grčijo in Romunijo.

ni interesi zahtevajo z vso nujnostjo, da se prekine s toleranco napram Ra-dićevskemu gibanju. Danes imamo za-kon o zaščiti države? Radić se ni ho-tel izreči, zato naj ga zadene zaslu-žena kazen! Hrvati niso Irci, Radić ni Casement. Kri se ne bo prelivala, z gotovostjo pa črnilo, ki ga bo državni pravdnik moral preliči v razpravah pro-ti razdiralcem naše kraljevine, sovraž-nikom narodne in državne skupnosti.

## Nadaljevanje trgovinskih pogajanj z Italijo.

Beograd, 4. julija. (B) G. dr. Emil Deroko, naš saobračajni sekretar, je prejel včeraj popoldne na konferen-ci, ki se je vršila v ministrstvu zuna-njih del, navodila za zaključenje že-lezniške konvencije med našo državo in Italijo. G. dr. Deroko je bil pozvan od naše delegacije, katere vodi poli-tična pogajanja v Rimu. Sinoči je od-potoval v Rim.

Beograd, 4. julija. (B) Danes po-poldne se je vršila v ministrstvu zuna-njih del konferenca med ministrom zu-

nanjih del g. dr. Ninčičem, g. Ljubo Pešićem in našo delegacijo, ki je do-ločena za sklepanje trgovinske pogod-be z Italijo. Na tej konferenci je dobila naša delegacija nove instrukcije za na-daljevanje pogajanj in sklepanje trgo-vinske pogodbe z Italijo. Naša delega-cija, katero vodi g. Bogdan Marković, upravnik Hipotekarne banke, bo odpo-tovala dne 10. t. m. v Rim. Potovanje je odloženo radi nekih izjemnih raz-logov.

## Konferenca v Sinaji.

Beograd, 4. julija. (Z) »Tribu-na« poroča: Doznavamo iz merodaj-nih krogov, da se med 20. in 25. t. m. sestanejo predstavniki Male antante v Sinaji. Na tem sestanku se bo končno-veljavno rešilo, da-li vstopi Poljska v Malo antanto. Po konferenci se bodo sestali predstavniki Male antante v Si-naji s predstavnikom poljske republike in pri tej priliki se bo podpisal dogovor o zvezi med Poljsko in ostalimi čla-ni Male antante. (O konferenci zastopni-kov Male antante je poročal naš list kot prvi že pred enim tednom. Ur.)

## Reparacijski problem.

Pariz, 4. julija. Agence Havas jav-lja iz Londona: Ekspozé francoskega veleposlanika Saint Aulairea, ki ga je podal lordu Curzonu, vsebuje le splošna načela in ne predstavlja nikakega od-govora. Pismo poročilo ni bilo izro-čeno. Kakor se zdi, obstoja sedanje po-stopanje v tem, da se francosko stali-šče konkretizira v svrhu, da se ugotovi celoten odgovor na angleško spomeni-co in da se končno omogoči izravnavo angleškega in francosko-belgijskega stališča.

Bruselj, 4. julija. (Agence Ha-vas.) Belgijski poslanik v Londonu je lordu Curzonu izročil belgijsko noto na obe prvi vprašanji angleške spomenice glede odpora v Poruhru. Odgovor se glasi enako kakor francoski.

Berlin, 4. julija. (K) Apostolski muncij je danes predpoldne posetil dr-žavnega kancelarja, pri katerem se je razmotrival papežev telegram na nun-cija. Razgovor je trajal le kratek čas in se bo najbrž nadaljeval prihodnje dni.

## Stavka naših pomorščakov

Sušak, 4. julija. (Z) Kakor se do-znava, so pristala nekatera manjša pa-robrodarska društva, katerim je prehodna luka Split, na zahteve, katere je postavil savez pomorščakov, tako da je bil s po-močjo njihovih parobrodov takoj vzpostavl-jen promet na vseh progah srednje Dalma-cije in otočja. Na ravno istih progah pa prevažajo pošto brodovi vojne mornarice, ki prevažajo ob priliki prevažanja služ-be-nega osebja tudi zasebne potnike in sicer brezplačno. S tem konkurira vojna mo-rnarica s omenjenimi parobrodarskimi druš-tvi, vsled česar so leta vložila protest pri pristojnih pristaniških oblastih.

Sušak, 4. julija. (Z) Jadranska plo-va-ba je izdala ponoven poziv na pomorščake posamezno, ne pa na savez pomorščakov. V tem pozivu pozivlja pomorščake, da se prijavijo na službo na parobrodih pod do-sedanjim pogoj dela in plače. Kakor se je zvedelo, se dosedaj ni prijavilo niti toliko ljudi, da bi se mogel opremiti kak majhen brod. Pomorščaki nočejo posamezno vsto-pati v pogajanja z društvom, temveč za-hটেবায়, da se vse to ureja potom saveza pomorščakov.

Sušak, 4. julija. (Z) Te dni se mudí v Beogradu povodom stavke pomorščakov predsednik Jadranske plovice, g. Sarić kot odposlanec organizacije lastnikov ladij. Ka-kor se doznavajo, se bo zavzemal pri vladi g. Sarić za to, da vzdržava promet in in-tervenira pri tej stavki pomorščakov s po-močjo vojske in vzpostavi nujni promet na našem Primorju.

## MEDNARODNA URADNIŠKA KONFERENCA.

Dunaj, 4. julija. (K) Na medna-rodni uradniški konferenci, ki se je vr-šila 2. in 3. t. m., je bila soglasno spre-jeta resolucija, katere stremi za tem, da se vsi javni uradniki in svrhu va-rovanja svojih interesov organizirajo.

## VELIKA STAVKA V BERLINU.

Berlin, 4. julija. (Z) Danes je iz-bruhnila v Berlinu silna stavka metal-urških delavcev. V vseh podjetjih ber-linske kovinske industrije je delo da-nes ustavljeno. V poslednjem času so se poskušali prepričati s posredova-njem mirovnega sodišča stavko okoli 400.000 delavcev, vendar pa so stro-kovne organizacije to odklonile.

## Nadaljne aretacije v Sofiji.

Beograd, 4. julija. (Z) »Poli-tika« javlja iz Sofije: Zemljedelski narodni poslanec in eden od šefov oranžaste garde, Georgije Damjanov, je bil ubit v okolici Sofije. Po prevra-tu se je skrival po vaseh, toda policija ga je izsledila in je bil, kakor pravi službeno poročilo ubit, ko je skušal pobegniti. Pri povratku iz Beograda v Sofijo so zaprli razven soprogo Stam-bolijskega tudi gospo Ljudskanovo, mater dosedanjega odpravnika bol-garskega poslaništva v Beogradu.

## Dogodki v Poruhru.

Duisburg, 4. julija. (K) Od bel-gijskih vojakov, ki so bili pri eksploziji na duisburškem mostu ranjeni, sta dva umrla. Mestu Duisburg je bila naložena denarna globa v znesku 30 milijard mark. (W.)

Köln, 4. julija. (K) Mestu Duisbur-gu so bile naložene nove težke kazni, ker so bili po trditvah Belgijcev v no-či na torek obstreljevani belgijski voja-ki. Sedaj je tudi kolesarski promet pre-povedan. V noči od 8. ure zvečer do 5. ure zjutraj ne sme nikdo na ulico. Ta odredba se razteza na celo mostišče Duisburga.

## Madžarska politika.

Budimpešta, 4. julija. (K) Pri nadaljevanju debate o idemniteti je po-slanec Rassay (radikalna opozicija) ostro kritiziral delovne vlade glede nje-ne notranje in zunanje politike in se je zavzel odločno za zboljšanje odnoša-jev s sosednjimi državami, zlasti s Če-škoslovaško in s kraljevino Srbom, Hr-vatom in Slovenecem. Izjavil je, da je najnovejša pisava oficijoznega praške-ga časopisa zaradi gotovih pojavov ta-ka, da bi v mirnem času imela za po-sledico prekinjenje diplomatskih odno-sajev. Ako vlada ni sposobna, da varu-je svoj ugled, je najboljša, da odstopi. (Glej »Poglavje o madžarski lojalnosti« na 2. str. Ur.)

Beograd, 4. julija. (B) Iz Budim-pešte: Državni pravdnik je sestavil ob-tožnico zoper brata Kovač. Ob priliki preiskave se je ugotovilo, da sta raz-ven ubijstva liberalnih madžarskih po-litikov imela namen, da izvršita atentat z bombo na romunskega kralja.

## Katoliški prvaki za fašizem

Rim, 3. julija. (Br.) Nekatere osebnosti iz katoliških krogov, med nji-mi rimski principi, več plemenitašev pa-peške telesne straže in vatikanskih uradnikov je izdalo progias na vse do-bre laške katolike, v katerem izražajo svojo naklonjenost fašistovski politiki in desavturajo Don Sturza, vodjo kato-liških demokratov.

## NAŠ DELEGAT V REPARACIJSKI KOMISIJI.

Beograd, 4. julija. (Z) Delegati Poljske, Češkoslovaške, kraljevine Sr-bov, Hrvatov in Slovencev in Grške iz komisije za reparacije so se sestali včeraj v Parizu, da izberejo skupnega delegata za poslovno dobo, ki je pri-čela od 1. t. m. Kot skupni delegat je bil izbran g. Ivan Mozozovski, član najvišjega sodišča v Varšavi, g. Ivan Krno, svetnik češkoslovaškega poslan-sva, pa je določen za pomočnika tega delegata.

## VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 4. julija. (Uradno.) Zdi se, da bo izprememba vremena trajna. Severno 50 stopinj širine se je napravila ploščata plast visokega tlaka. Na ta način se bo naj-brž splošni značaj vremena v primeri z mesecem junijem bistveno zboljšal. V sled severne lege visokega tlaka se bo tempe-ratura začetkoma le počasi dvigala. V se-vernih krajih je nebo pretežno jasno. Na-poved: Pretežno jasno, nagnjenost k nevi-ham, nekoliko trdnosti, slabši zračni vrtoglav.

## Zanimive izjave albanskega poslanca.

Beograd, 3. julija. (B) Vaš dopisnik je govoril z arhimandritom dr. Visarijem Giuvanijem, članom albanskega parlamenta v Tirani. Dr. Visari je dejal med dr.: Naš parlament je še zelo mlad, ima pa dobre govornike. Jaz nisem dober govornik. Vsega skupaj imamo 76 poslancev, in to je dovolj za državo, ki ima en milijon prebivalcev. Vlada Ahmeda Zoga ima večino 62 poslancev. K temu številu pride še 12 neodvisnih poslancev. Jaz sem eden teh neodvisnih. Sem svobodoumen in hočem ostati neodvisen. Dasi nisem vedno z vladno, jo vendar bolj podpiram kot člani njene večine. Vlada večina se zove narodna stranka. Naš parlament je bil izvoljen v aprilu 1921; njegov mandat poteče 30. septembra t. l.

Pred par dnevi so objavili vaši listi vesti o revoluciji v Albaniji. Vse te vesti niso resnične. Razširjajo jih naši neprijatelji. Ministrski predsednik Zoga je zelo mlad moč, navzlic temu pa naš najboljši politik. Je človek čistega značaja in odkritosrčne politike. Njegov program je ta, da moramo voditi popolnoma nevtralnno politiko in da se moramo izogibati vsakemu sporu. On hoče napraviti iz Albanije nekako Švico na Balkanu. Naša politika napram vaši državi se giblje v pravcu največje miloljubnosti. Želimo si čim večje pri-

## Klerikalne grožnje.

Jugoslovanski klub je pričel jako hudo groziti, da pojde med politične abstinentne — to se pravi, da bodo poslanci po vzgledu Radića rajše sedeli doma, kot pa delali v Beogradu. Kolikor večkrat se grozi, toliko manj učinkujejo take grožnje. Človek, ki vedno govori o samomoru, ponavadi dolgo živi. Sicer je pa tudi za delo v skupščini popolnoma vseeno, če ima opozicija 24 mož več ali manj. Delo pojde še hitreje in lažje izpod rok. Samo na sebi bi bilo seveda precej čudno, ako bi poslanci slovenske ljudske stranke, ki so popreje Radiću ravno to najbolj očiteli, da noče v skupščino, sedaj priznali, da je imel Radić prav in se začeli po njem ravnavati. Tukaj se torej nikakor ne veruje, da bi klub to res izvršil, ako pa naredi »eks«, bo moral kmalu zopet nazaj, ker bi slovensko ljudstvo ne moglo dolgo prenašati take borbe, ki bi se potem pričela. Potem bi bil seveda konec sploh vsake možnosti razgovora in kruh bi brez vsacega ozira in vsake kontrole rezal izključno oni, ki bi ostali v Beogradu. Sicer je za abstinenca sama na sebi čisto absurdno politično sredstvo, ki ne more imeti nobenega uspeha. Skupščina lahko na primer sklene, da vsi poslanci, ki nečejo izvršiti svoje službe, izgube mandate, na njihovo mesto pa pridejo drugi.

Grožnja z abstinenco ne dela torej v Beogradu prav nobenega vtiska.

## Glas iz Višnje gore.

Prav redkokdaj se spomni kdo v javnosti na Višnjegorcev, ki nismo tako od muh, kot se je blagovolil izraziti, potujoč pred par meseci po naši romantični Dolenjski, Hermann Wendel, niti tako avtonomistični, kot so to zatrijevali njegovi takratni trabantje, učeni možje in Slovenci.

Tako beležimo v zadnjem času na kulturno-gospodarskem polju napravo električne razsvetljave. Zamenjali smo stare petrolejske leščerbe za električnimi žarnicami. Res, da spak ni tako poceni. Imamo pa zato ob noči po hišah, cestah in ulicah svetlo, da ne moreš niti vinarja prezreti. Dalje trgovine in obrti. Kolik izvoz lesa in peska. Na tisoče hiš bo zidanih iz tega višnjegorskega materiala širom naše lepe domovine in še izven nje. Obrt se vsestransko razvija. Manjka ji le zadružnega življenja, je zadevo prezrl, kot so prezrili drugi pri volitvah njegovo skrinjico. Sicer pa kako naj dr. Žerjav za vse dela? Za invalide, trgovce, kmeta, učitelja, uradnika in banke in končno še za obrtnika? Nemogoče vsaj v dejavnih ne. V besedah pa gre ta stvar bolj od rok.

Knočno šolstvo. Učni uspehi prav dobri. Potrpeljivo in požrvalno učitelstvo je nastopilo svoj dvomesečni oddih, mladina pa je začela s poljanem po tratah, branjem jagod rdečih in črnih po šumah in stikanjem za jurčki.

Ni li to znaten napredek g. Wendel? Smo li Višnjegorci red od muh?

A tudi politična orientacija ni tako mršava. Pri zadnjih volitvah je vladala med volilci splošna negotovost. Klerikali so še nekam pridno pritrdjevali Kremzarju, ko jim je prinesel na šod cel koš avtonomnih dobrot kakor: domačo zakonodajo, lepe, bele ceste, izborne plače vobče, posebno pa za cestarje, dalje paradiz brez davkov, zadružno skoro zastojno dobavljanje vseh življenjskih potrebščin (izuzevši soli, ki jo klerikali sami nimajo v zalogi), avtonomne cirkuze in gledališča (ki niso se odpravili), parurus vojaško službovalne in še to v okoliših višnjegorske občine, končno pa še vsakemu volilcu po tri veržinke (iz avtonomnega tobaka, pridelanega na ljubljanskem barju) in menda še eno zlato veržico ter vrhu vsega še eno božjo podobico z doživljenskimi opuski. A danes, ko se poslanec Kremzar trkila z njihovimi kroglicami po parlamentu vse drugače, kot je pa to pred volitvami obetal, se mnenje Višnjegorcev in okoličanov povsem spremenilo. Dokazale pa bodo to prihodnje volitve. Istotako se zaključijo te dni likvidacijski posli skrahirane tverde JDS. Nije je bila že na zadnjem shodu pred volitvami izrečena smrtna obsodba. Pri tej priliki je namreč sam predsednik krajevne organizacije in takratnega shoda izrekel stranki ostro nezadupnico ter pozval navzoče, da se organizirajo v stranki, ki bo bolj sposobna zastopati njihove interese. Besede se uresničujejo.

Narodna radikalna stranka že razvija svoj zmagovit prapor po Višnjigori in njeni okolici z največjim uspehom. Zaujanje v stranko, ki je pripravljena žrtvovati vse svoje sile delu za ureditev notranjih in zunanjih političnih, za zboljšanje življenjskih razmer je od dne do dne večje. Dovolji je tega političnega cinganja vseh mogočih stranic, dovolj podžigajna sovraštva med rodinimi brati. Najmočnejša pest udari po vsakomur, ki mu ni narodov napredek in blagostanje pri srcu. — Pristaš NRS.

## Celjsko pismo.

Celje, 1. julija.

Dovolite, g. urednik, da se zopet malo oglasim. Popisal Vam bom kratko, kako so se zadnje dni pričeli lasati med seboj dozdani najboljši sodruzi in prijatelji v socialistični stranki.

S preselitvijo dnevnika »Napreja« ter pokrajinskega socialističnega tajištva iz Ljubljane v Celje, so nameravali socialistični generali ustanoviti v Celju središče svojega delovanja, posebno v mariborski oblasti. Pekovski mojster Franjo Koren je bil do pred nekaj dnevi načelnik stranke, ter obenem odgovorni urednik »Napreja«. Zadnje dni pa je prišel razdor med Bernotom in Korenom, vsled česar je Koren odlozil načelstvo stranke ter odgovorno uredništvo »Napreja«. Takoj v začetku še spor ni bil tako poostren. Prišla je nato seja pokrajinskega odbora SSJ, ki se je vršila v Celju. Na tej seji je Koren nastopil z resolucijo za zdenjenje razbita stranke. Na seji pa je bila navzoča večina Bernotovih pristašev, ki za zdenjenje niso, in je Korenova resolucija propadla.

V nedeljski številki »Napreja« je sedaj Bernot pričel luto napadati Korena. Očita mu med drugim, da je pripravil na občnem zboru konsumnega društva v Ljubljani pot tiskovni zadruzi ter novemu dnevniku ter hotel s tem ubiti »Napreja«. V celnem dolgem članku se Bernot zadira v Korena, menda v zahvalo, da je slednji v prid strankinemu časopisu in stranki žrtvoval že ogromne vsote.

Ce se stvar zasleduje spočetka, je vedno bolj zanimiva. Iz nekaj močne stranke so po Bernotovi krivdi nastale tri brezpomembne frakcije. V Ljubljani se pametnejši starejši ljudje niso pustili komandirati od Bernota ter so se odcepili, isto v Mariboru. Bernotova frakcija, ki se še imenuje oficijelna SSJ, v katerih rokah se nahaja tudi dnevnik »Napreja«, ima nekaj pristašev samo še po Meziški dolini ter okrog Celja, kjer je stranko kolikor toliko doslej držal skupaj Koren. V Ljubljani je Bernot zgubil tla. Preselili so se v Celje z listom in tajništvo ter upali tukaj najti ugodnejša tla. Bernot pa je tudi v Celju pričel s svojo taktiko razbijanja. Pametni socialisti, kolikor jih je še, grejo za Korenom. Tako se zna nekake dne zgoditi, da bosta ostala generala Bernot in Lesokvšek naenkrat brez armade. Kakor vse kaže, je Bernot dospel sedaj do konca. Njegova stranka je v Celju na zadnji postaji in bo v nedolgem času izginila. Pametni ljudje bodo teroriste, ki so s svojimi nastopi spravili proletarsko stranko do razpada, poglani med staro šaro.

Drl.

## Organizacija NRS.

Po nalogu glavnega odbora Narodne radikalne stranke se ima izvesti reorganizacija krajevnih organizacij in kasneje volitve v srezke in oblastne odbore. Pod krajevno organizacijo razumemo v smislu statuta § 32 najmanj 10 pristašev Narodne radikalne stranke v eni občini, ki voli ožji odbor sestojec se iz petih odbornikov to je: predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, odbornika in širši odbor, v katerega se volijo razven imenovanih pet, še drugi odborniki do števila 12. Ako v občini še ni 10 članov, se imenuje ta institucija občinsko zaupništvo.

Prosimo vse krajevne organizacije, da pripravijo in skličejo čimprej zborovanje članov in izvedejo nove volitve v krajevne odbore, spopolnitjo poslane eksemplarje glavnega odbora v Beogradu in jih pošljejo s prepisom zapisnika zborovanja na podpisani naslov, da se more potem takoj preiti na volitve v srezke in oblastne odbore.

Ker imajo krajevne organizacije v smislu našega statuta velik vpliv ne samo za politiko stranke v Sloveniji, temveč tudi vpliv na gospodarsko politiko dotične občine, kakor tudi sreza, okrožja in dežele, radi tega pozivljamo vsa naša občinska zaupništva, da grejo z agitacijo energično na delo, da čimprej dosežejo vsaj 10 pristašev in si s tem pridobijo vse pravice krajevne organizacije.

Glavno tajništvo NRS, Wolfova ul. 11, Ljubljana.

— Spodnja Poljskava. V nedejo, dne 1. julija t. l. se je vršil v Spodnji Polskavi pod Mariborom ustanovni shod krajevne organizacije NRS za Pragerško in Sp. Poljskavo. Zborovanja se je vdeležilo lepo število ugodnih posestnikov, obrtnikov in delavcev, ki so kot člani takoj pristopili k stranki. Oblastni odbor je zastopal odvetnik g. dr. Ravnik, ki je ob splošnem odobravanju poročal o programu stranke, posebno pa o načrtih in smernicah njenega bodočega delovanja z ozirom na splošni gospodarski položaj in posebej še na krajevne gospodarske potrebe. Konstituiral se je nato pripravljali odbor, katerega vplivne osebe so poročstvo za to, da se bo krajevna organizacija krepko razvila.

— Hoče pri Mariboru. Pri nas so polnem teku predpriprave za ustanovitve krajevne organizacije NRS.

## Iz prosvetnega življenja.

— Plesni večer Rita-Rita v mariborskem narodnem gledališču. V torek, dne 10. julija priredi gledališka Rita-Rita (Markita Pešta, hčerka nekdanjega mariborskega vojnega kapelnika J. O. Pešte) svoj plesni večer. Velenadarna mlada pesalka je imela po mnogih čeških odrih velike uspehe, o katerih pričajo številne zelo pohvalne kritike češkoslovških listov. Kot pianist sodeluje kapelnik g. H. Frisch. Da bo obisk omogočen čim širšim slojem, so določene dramske cene.

— Pevec. Glasilo Pevske zveze. 1923. Majska in junjska številka tega edinega slovenskega pevskega lista sta izšli. V. Lovšin je priobčil životopis pokojnega kurata Karla Klinarja, skladatelja znane narodne pesni »Le enkrat bi videl, kak solnce gor gre«, J. Aljaž nadaljuje s »Pevskimi spomini«. P. H. z »Glasbenimi pravili« in omeni M. Bajukovo »Pevsko šolo«. Sledj še statistika »Narodne pesni v sekircah«, katero vestno zbira prof. Bajuk. V rubriki »Nove skladbe« čitamo ocene pravkar izšlih Pavčičevih »Treh moških zborov« in Laharjevih Marilinih pesmi, pod zaglavjem »Iz naših okrožij« poročila o delovanju v Pevski zvezi včlanjenih enot. Glasbena poročila iz inozemstva se spominjajo umrlega gorškega skladatelja Kokosarja, velikih uspehov pevskega zbora učiteljske Zveze v Trstu in prinašajo referat za Karlo Adamičev večer v Mirnu. Med raznimi vestmi nas predvsem zanima ta, da je skladatelj P. H. Sattner že dogotovil polovico svoje opere »Kompostelski romar«. Glasbena priloga je v prejšnji številki prinesla umešneje, težke zbor, zato bodo s sedanjo odškodovani šibki zbori, ki težjih skladb ne zmorejo. Nudi jim tri umetne pesmi in tri harmonizacije, vse preproste, lahke. V besedilih so zopet tiskovne pomote, katere si pa pač vsak peyovodja lahko sam popravi.

## Poglavje o madžarski lojalnosti.

Te dni je sprejel v Budimpešti grof Apponyi urednika italijanske revije »Secolo XX.« Izjave tega politika so važne za nasledstvene države, zato prinašamo Apponyjeve misli v izveščku.

Grof Apponyi je najprej naglašal svoje simpatije in svoje oduševljenje za nacionalistično Italijo in njenega vodjo Mussolinija, nato pa je govoril o sistematizaciji madžarskih financ s pomočjo ukinjenja hipoteke na carine, kar izvaja reparacijska komisija. Madžarska bo vedno rabila prijateljev, kajti dolgo časa in v tem stanju ne bo mogla zadovoljevati samo sebe, ker je preveč pristržena in obrezana po trianonski mirovni pogodbi. Ta amputacija se je izvedla v onih conah madžarske meje, kjer so bili glavni viri njenega priradnega in industrijalnega prebivalstva. Trianonska mirovna pogodba — tako

je izjavil grof Apponyi — je privedla Madžarsko v klavnico.

Zanimiva je ta izjava zlasti v onem delu, ki govori o bodočnosti Madžarske. »Madžarska je bila vedno in bo vedno ostala enota, bistveno protislovanska. Krona sv. Stefana je bila od nekdanj eksponent te enote, mi pa ne mislimo, da bi mogla kedarkoli spremeniti svojo funkcijo, kadar bo zopet zavladala nad deželo. Ali to se ne bo zgodilo po močnih, notranjih pretresljajih... Razlike so samo v pojmovanju sredstev, kako se naj ustvari ta težnja, vsi pa se strinjajo v svrhi, če ne v sredstvih. Nekateri so zopet mišljenja, da bi se naše razmere poprej uredile, če bi imeli svojega vladarja. Jaz za svojo osebo ne mislim tako. Vsaka stvar v svojem času, a Madžarska vé, da bo ta čas gotovo napočil.«

## Pismo iz Češko-slovaške.

Praga, 1. julija.

Pomladansko zasedanje narodne zbornice je končano. Sprejeta sta bila vladna predloga o bolniškem zavarovanju in o davku na prirastek imetja. Zakon o socialnem zavarovanju v tej obliki, kot ga je sprejela zbornica, je prvi v evropskih državah. Osnova zakona za socialno zavarovanje je zamišljena za slučaj bolezni, invalidnosti ter starosti privatnih nameščenec. Po statistiki bo zavarovanih 2.500.000 to je 20 odstotkov prebivalstva čsl. republike. Razen tega se bo zavarovanje raztezalo še na posamezne osebe, ki niso po zakonu prisiljene, da se zavarujejo. Ceni se, da bo 27—30 odstotkov zavarovancev. Koalicija se je v tej točki pokazala sposobna. Uvidela je, da treba samo malo popuščanja od vseh strank in delo napreduje.

Češka obrt in industrija se pripravila na velik boj z zapadnimi državami. Po napovedi carinske vojne s strani Belgije je prišla nenadoma napoved moratorija v Romuniji. Se ostrejši udarec pripravila Nizozemska. Odgovor nizozemske vlade glede trgovske pogodbe z nami ni zadovoljil parlamentarne komisije. Industrijsko-obrtniška

zveza se obrača na parlament z ostro resolucijo in zahteva, da se ne sme odobriti trgovske pogodbe z Češko. Pogajanja za obnovo trgovske pogodbe s Francijo ne napredujejo. Dr. Beneš odide 3. v Pariz, ne samo, da pripravi sprejem našega predsednika, ampak pričakuje se, da pospeši tudi dogovore za trgovsko pogodbo.

Iz vsega je razvidno, da nam preti zopet gospodarska kriza. Opaža se v posameznih strankah kakor v vladi, da skušajo svojo politiko podvreči v večji meri kot dosedaj vplivu gospodarskih vprašanj. Oprezni glasovi zahtevajo, naj išče naša zunanja politika kolikor mogoče prijatelštva tam, kamor gre naš izvoz in to je Balkan in Nemčija.

## Naš novi roman.

Prihodnji teden prične izhajati v »Jutranjih Novostih« silno zanimiv in privlačen roman Prosperia Mériméea

## Verne duše v vicah.

Opozorjamo cenjene naročnike in somišljenike na ta roman, ki bo brezdvomno uzadovoljil vsakega, ki ga bo čital.

## Zanimiva šolska razstava v Mariboru.

Šolske razstave ob sklepu šolskega leta se udomačujejo zadnja leta tudi pri nas vedno bolj in bolj in krog njih obiskovalcev se vidno širi. To je prav razveseljivo znamenje. Marsikdo namreč še misli, da šolske razstave zanimajo samo stare učencev dotičnega zavoda in pa učiteljsko. Temu pa ni tako. Zakaj današnje razstave šolske mladine predstavljajo vse drugo, kakor pa so predstavljale morda še pred desetimi leti in so zanimive tako za vsakega inteligenta, kakor za priprostejšega človeka, četudi ni po lastnih otrocih v zvezi z dotično šolo. Vidijo se smernice nove šole, nove dobe z novimi zahtevami. Ako človek obišče danes kako srednjo dobro šolsko razstavo in primerja sedanjo šolo s svojo staro, ki jo je obiskoval morda še pred dvajsetimi leti, potem šele uvidi velikkansko razliko med obema in se čudi ogromnemu napredu, ki ga je napravila šola razmeroma v kratkem času. Še večje je pa njegovo začudenje, ako obišče kako prvotno tako razstavo.

V Mariboru smo imeli letos tri razstave šolskih izdelkov. Kakor vsako leto, tako je tudi letos priredil zavod tukajšnjih šolskih sester in pa mestni dekliski zavod »Vesna«. V obeh so prevladovala poleg risb seveda ženska ročna dela, kar je decela naravno, ker zavoda posejajo samo deklice. Obe razstavi sta imeli mnogo obiskovalcev, ki so se čudili uspehom pri pouku ročnih del. Ni več tisto nekdanje izražkanje z nepraktičnimi posebnostmi, ampak se ustvarja delo za vsakdanjo rabo in življenje ter se te vrste umetnost uvaža v prakso.

Ime uživa najboljši sloves in je znan kot šolski-strokovnjak tudi zunaj naših mej. Zato se je upravičeno pričakovalo, da bo nudil nekaj posebnega. A, da bo obiskovalce presenetil v taki meri, tega ni nihče pričakoval, najbrže tudi on sam ne v svoji skromnosti.

Ko stopiš v razstavni prostor, nehoti postaneš pri vhodu, ker te preseneti nenavaden aranžma. Vse štiri stene prostorne risalnice so do stropa polne najrazličnejših in najpestrejših slik. Zdi se ti, kakor da bi bile prišle na steno nekako slučajnostno, pomešane vsevpred, brez reda in medsebojne zveze. To je pa samo prvi hip. Kmalu uvidiš, da je ta navidezni nered napravi namenoma človek, ki ima silno razvit čut za red in umetnost in da si je v navideznem kaosu vse v prijetni medsebojni zvezi.

Ko si se malce orijentiral, šele zapaziš, da ima razstava pravzaprav dva glavna dela in sicer: šolski in domači izdelki učencev ter nadvse zanimivo skupno deških ročnih del iz delavnice g. ravatelja.

Predaleč bi vodilo, ako bi hotel podrobneje omenjati vsaj važnejše posameznosti. Le toliko naj pripomnim, da ima deška meščanska šola obrtno-industrijski značaj in nosijo vsi izdelki tudi ta pečat. V risarskih izdelkih najdes poleg ornametike in zelo posrečenih barvnatih slik po naravi, vse polno načrtov in skic. ki se našajajo na vse posamezne stroke obrti od priprostega mizarskega stolca pa tja do kompliciranega fizikalničnega aparata. Vsi ti načrti pa imajo zopet vse mogoče prereze natančne in tako precizne, kakor da gledaš ne risbe, ampak predmet sam. Pogled si razne načrte hiš s prerezi in povel, če bi ti mogel napraviti katerikoli stavbenik lepše in natančneje! Povsod skrajna natančnost in snaga tako, da čisto pogledaš posameznosti še blizje in se hočeš uveriti, če te ni razstavljalec presleplil s tiskanim izdelkom.

Ko si si ogledal risarske izdelke po stenah, zapaziš na mizah sredi sobe razne

zvezke, in zemljevide. V mapah najdes iste s šolskimi in domačimi nalogami. Kmalu opaziš, da tu niso namenoma izbrani samo dobri in najboljši izdelki za razstavo. Poleg dovršenih izdelkov so tudi mnogi nedovršeni z okorno pisavo in mnogimi napakami. Razstavljalec je pač hotel pokazati šolo tako, kakršna je v resnici. Pri tako velikem številu učencev in tako različnih značajih morajo biti tudi različnosti v uspehih. Razun tega se vidi, kako se od leta do leta stopnjuje dovršenost. V nižjih razredih je še dosti nepopolnosti in okorelosti, med tem ko v višjih razredih docela izgine.

Prav posebno zanimivo so pa priročni zvezki učencev, kjer si delajo bilježke iz posameznih predmetov, predvsem iz realii. Če hočeš vedeti, kaj se učil in kako se učil na meščanski šoli, prelistaj par takih zvezkov. Uverjen sem, da boste ostrmeli, posebno če zadeneš še slučajno na priročen zvezek dobrega učenca. Kratko besedilo polajnujejo karakteristične skice in slike — tudi v barvah — in te ti povedo vse. Učenec, ki je vse to sam delal, ta je moral razumeti predmet popolnoma in naučil se ga ni samo za kratek čas, da dobi red, ampak ga bo obdržal v spominu za vse življenje.

Pri zemljevidih pa dobro pogledaj, če so res ročni, z roko delani zemljevidi. Nekateri se vsled kršne izdelave zdijo zelo sumljivi, da so bili že v tiskarskem stroju.

Zdaj pa še par besedi o izdelkih rokotvornega pouka iz delavnice g. ravatelja, ki krakujejo tam spredaj ob doprsem kipu našega kralja.

Da je g. ravatelj šolski-strokovnjak in ilustrator umetnik, to smo vedeli že prej. A, da je tudi strokovnjak v mizarstvu, rezbarstvu, strugarstvu, leparstvu, knjigovodstvu in modeliranju, o tem je vedel le majhen krog njegovih starih in mladih učencev, katere je vadi v preteklem šolskem letu v teh ročnostih. Zakaj, kdor more tega in tako naučiti druge, kakor pričajo ti izdelki, mora biti sam mojster.



# Gospodarstvo

## INDUSTRIJA.

× Podražitev surovega olja na Poljskem. Vsi delavci poljskega ministrstva zahtevajo podražitev surovega olja na poljskem. 1 kg surovega olja znamke Boryslav, ki je stal maja še 750 poljskih mark, stane sedaj 1600 poljskih mark.

## TRGOVINA.

× Zaloga vina v naši državi. Po uradni podatkih poljedelskega ministrstva znašajo zaloge neoparjenega vina v naši državi še 1.800.000 hl. Vsi delavci zaloga je položaj vinogradnikov trajno nezadovoljiv. Cene v veletrgovini stalno naraščajo.

× Izvoz bukovega lesa. Prometni minister je odredil, da se v svrhu olajšanja izvoza neobdelanega ali surovega obdelanega bukovega lesa, računa vozilna po stavki razreda C tovornega blaga za najmanj 10 tisoč kg. Olajšanje velja samo tedaj, ako se bukov les izvozi iz naše države in za razdaljo najmanj 900 km, oziroma, če se plača vozilna za to razdaljo. Ta izprememba velja od 1. julija 1923.

× Tržne cene v Celju dne 1. julija. (Cene v dinarjih.) Meso: govedina v mesnicah 1. 28, II. 26, na trgu 1. 25, II. 22; teletina 1. 28, II. 25; svinjina 1. 30, II. 28; slanina

1. 40, II. 38; mast 42, ameriška 36; šunka 55, prekajeno meso 1. 45, II. 40; razne delikatesne klobase od 20 do 115; perutnina 15 do 60 komad. 1 l mleka 3 do 4, 1 kg surovega masla 50, čajnega 72, masla 55, bolniškega sira 60 do 65, trapistovskega 34 do 60, sirčka 18, eno jajce 1.25 do 1.50, 1 kg belega kruha 7.50, črnega 6.50, 1 kg žemljice 10. Specerija: kava 44 do 68, pražena 1. 70, II. 56, III. 50, kristalni sladkor 25, v kockah 27, kavina primes 26, riž 8 do 14, namizno olje 32, bučno 40, petrolej 7, spiri 15, testenine 15 do 21, milo 20 do 22. Mleveski izdelki: moka št. 00 7.40, št. 0 7.35, št. 2 6.90, št. 4 6.40, št. 6 5.40, krušna moka 5.20, ržena 6.40, kaša 6.75, ješenj 6, otrobi 2, koruzna moka 3.80, koruzni zdrob 4.50, pšenčni zdrob 7.50, ajdova moka 7.50. Žito: pšenice 480, rži 420, ječmena 360, ovska 400, prosa 400, nove sušene koruze 340, ajde 400, fižola 550 do 700. Kurivo: črtnega premoga 43, ružavega 23, m<sup>3</sup> trdi drvi 130, 100 kg 35, m<sup>3</sup> mehki drvi 100, 100 kg 28. Krompir novi 3 do 3.50, stari 2, 1 kg čebule 4, česna 5. — Na trgu je na razpolago dovolj zgodnje zelenjave, tudi gob je precejšna množina. Prodajajo se krožniki po 3 do 5 dinarjev.

× Borza za promet svinj v Budimpešti. Budimpeštanski trgovci s svinjami nameravajo ustanoviti borzo za promet s svinjami. Vlada je pristala na ta projekt, ker bi postala na ta način budimpeštanska borza središče trgovine s svinjami. Hudo konkurenco

pa bo delala tej borzi borza za promet s svinjami v Beogradu, ki jo nameravajo ustanoviti tamkajšnji trgovci, zlasti z ozirom na to, da izvažajo naša država mnogo več tega blaga, kar bo v zelo očitni vpliv nameravani budimpeštanski borzi.

× Tečaj na novosadski produkti borzi dne 2. julija. Cene za 100 kg: pšenica bačka 437, ječmen bački 300, ovs bački 310, koruza bačka 275, moka št. 00 675, pšenčni otrobi 125

## KMETIJSTVO.

× Škoda vsled toče v Banatu in Bački. Listi poročajo o ogromni škodi, ki jo je povzročila toča v Banatu in Bački. Glasom uradnih podatkov je v Bački poškodovanih 22.591 jehov polja. V Banatu je škoda znatno manjša. Poškodovanih je samo 4 do 5000 jehov. Celotna škoda znaša nekaj sto milijonov dinarjev.

× Pridelavo ljčnega olja v naši državi se čeni letos na 6000 hl. Oljke uspevajo v Dalmaciji. V manjši meri jih gojijo tudi v Crni gori in Hercegovini. Med vojno je gojenje oljke zelo trpelo. Število oljk v naši državi znaša 3.420.316.

× Pridelavo hmelja v naši državi bo znašal letos približno 7.500 centov. Največ hmelja prideluje Slovenija, zatem Vojvodina, nekaj malega pa tudi Srbija, Hrvatska in Bosna. Posejana površina znaša okroglo 1540 ha.

× Pridelavo bombaža v naši državi bo znašal letos po dosedanjih cenah preko 3000 centov. 2 bombažem je posejana v južni Srbiji površina 1200 ha.

× Setev v Vojvodini. Kakor vse kaže, bo žetev v Vojvodini prav dobra. Edino o ovsi in pšenici se še ne more reči, da bi kazala najbolje, vsi drugi posevki pa kažejo prav dobro.

## CARINE, DAVKI.

× Carinske oprostitve za vvoz blaga v Turčijo. Turška vlada je opustila uvozne carine čevlji za vodovode, če so namenjene za gradbo javnih vodovodov v turških naselbinah in pa gradbeno kamene in apno, če je določeno za obnovo porušeni zgradb.

× Carinski davak v Avstriji znaša do 2. julija 14.400 kron, kakor do sedaj.

## RAZNO.

× Določila za desekvestracijo preje sovražne imovine v Italiji. Komisar za likvidacijo imovine poprej sovražnih državljanov je razglasil, da morajo vložiti vsi oni, ki zahtevajo, da se njihovo premoženje desekvestira, do 15. julija prošnjo pri vladnem komisariju. Prošnje, ki so bile oddane poprej, se morajo obnoviti, razven, če prosilec zahteva desekvestracijo radi tega, ker je postal na podlagi državnih pogodb državljan druge, poprej ne sovražne države.

## DOBAVE.

× Dobava mesa. Dne 11. julija t. l. ob 11. uri dopoldne so bo vršila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, ofertalna licitacija glede dobave mesa za garnizijo Ljubljana za čas od 1. avgusta do 30. septembra 1923, dne 9. julija t. l. pa pri komandi vojnega okroga v Celju glede dobave mesa za garnizijo Celje. Predmetni oglas je v psarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vlog.

Glavni urednik: Ivan Podržal.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Vasilev Mihajlovič Garšin:

## Nadežda Nikolajevna.

Roman.

Tedaj se je začela kazeti.

Ne vem, kako dolgo sem ležal brez zavesti. Ko sem se zbudil, nisem razumel ničesar. Da sem ležal na tleh, da sem gledal skozi čudno, črnkasto-sivo meglo strop, da sem čutil, kakor bi imel nekaj v prsih, radi česar ne morem vstati in ne govoriti, — vse to se mi ni zdelo nič čudnega. Zdelo se mi je, da mora biti vse tako za neko delo, ki ga je treba opraviti, ki se ga pa nikakor nisem mogel domisliti.

Silka! Da. Šarlota Corday in Ilija Muromec... On sedi in čita, a ona mu obrača liste in se divje smeje... kake neumnosti!... Ne! To ni vprašanje, ki govori Helfreich o njem.

Kočem se dvigniti, a občutim silno bol. Gotovo, to mora biti tako in drugače ni mogoče.

Tišina. Vzemirjena muha brečči v zraku in se zaletava v šipo. Okna še niso odprta, a skozi prihaša šum vselega drdranja kočij. Dim se razblini pred mojimi očmi, — čuden črnkasto-siv dim, in jaz jasno vidim na stropu okoli železne kljuge rozeto. Razmišljujem, kako čuden je ta ornament; nikdar prej ga nisem opazil. In nekdo se dotika moje roke; obrnem glavo in zapazim malo, nežno, belo roko, iztegnjeno na tleh. Ne morem je doseči in to mi je zelo žal, ker je to roka Nadežde Nikolajevne, ki jo ljubim bolj kot vse na svetu...

In hipoma me osveti jasen žarek spoznanja, in zdajci se spomnim vsega, kar se je zgodilo... Ubil jo je!

Ni mogoče! Ni mogoče! Ona je živa. Samo rarijena je. Pomagajte! Pomagajte! kričim, a glasu ni čuti. Le nekako vrenje v prsih me duši in davi in rožnata pena se mi zbira na ustnicah. Tudi mene je ubil.

Zberem vse sile, se vzdignem in zagledam njen obraz. Oči so bile zaprte; nepremično je ležala. Čutil sem, kako so se mi težili lasje na glavi.

Hotel bi, da izgubim zavest. Padel sem ji na grudi in začel sem pokrivati to obličje, ki se je še pred pol ure polno življenja in sreče zaupljivo stiskalo na moje prsi, s poljub. Sedaj je bilo nepremično in strogo; iz male rane nad očesom mi več lila kri. Bila je mrtva.

Ko so vlomili vrata in je Semjon Ivanovič planil k meni, sem čutil, da me ostavljajo poslednje moči. Vzdignili so me in položili na divan. Videl sem, kako so jo vzeli in odnesli; hotel sem kričati, prositi, zaklinjati, da bi tega ne storili, da bi jo pustili tukaj, poleg mene. A nisem mogel kričati; samo šepetal sem brezglasno, ko je zdravnik pregledoval moje prestreljene prsi.

Odnesli so tudi njega. Ležal je s surovim in strašnim obrazom, zalitim s krvjo, ki je prosto tekla iz smrtne rane na glavi.

Končal bom. Kaj naj še omenim.

Sonja je prišla takoj, poklicana po brzojavki Semjona Ivanoviča. Lečili so me dolgo in vztrajno

in me še lečijo. Sonja in Helfreich sta prepričana, da bom ostal pri življenju. Hočeta me odvesti preko meje, in se nadejata moje rešitve.

A jaz čutim, da mi preostaja le še malo dni. Rana je zaceljena, a prsi mi žge druga bol: vem, da imam sušico. In tretja, še najstrašnejša bol ji pomaga. Niti za trenutek ne morem pozabiti Nadežde Nikolajevne in Bezzonova; strašne podrobnosti zadnjega dne mi prihajajo vedno na misel in nek glas mi brez prestanka šepeta na uho, da sem ubil človeka.

Niso me sodili. »Vso zadevo« so ustavili. Ugotovilo se je, da sem ubil v silobranu.

A za človeško vest ni pisanih zakonov, ni teorije o nezavestnosti — in prenašal bom kazen za svoj zločin.

Dolgo je itak ne bom prenašal. Kmalu mi bo Gospod odpustil in vsi trije se bomo sestali tam, kjer se nam pokažejo vse naše strasti in muke živčne in zatonejo v sijaju večne ljubezni.

Konec.

# MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljnja beseda 25 para, z davčino vred.

## Krasna nova vila

a lepim vrtom in prostim stanovanjem v Ljubljani se ugodno prodaja. Vprašati pri družstvu hišnih posestnikov, Dunajska 17, ul. 4—6, ure ali pisмено.

## Blazine, žima

merska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg trzinca vseh vrst blazin in žime. In morske trave, modroce na peresih. Splošna trgovina za izdelovanje klobarnic. — Najnižje cene! — Najboljše izdelki! — Zanimajoče cene in cenike!

## Enodružinska hiša

na prometnem kraju v Mariboru a dobrodelno trgovino z mesnimi blagom in dvoriščno hišico z velikim skladiščem. Kupec dobri takoj stanovanje, trgovino in skladišče. Vici, Maribor, Glavni trg 5.

## Katera

dobra oseba bi vzela 15 mesečno staro deklico za svojo? Pomudbe se prosijo poslati upravi lista pod št. »Sirota«.

## Kumno, jarež,

zdravo deteljič, semensko ajdo, lipovo cvetje, suhe gobe itd. plačajo najbolje Saver & Co., Ljubljana, Volfova ul. 12.

## Književodja,

bilančist, a vedno praktično išče službo. Cenj, ponudbe pod »Perfekt« na upravo lista.

## Utenec

in dobro rodilne in samo z dobrimi žolškimi spricavali, kateri bi stanoval pri starijih ali otrocih, se sprejme takoj ali kmalom žolškega leta pri tvrdki R. Stermecki, Celje.

## Auto

osobni, Benzelsdorfer, zelo dober, lepa karoserija 16/45 H.P., 8 sedežev, se po ugodni ceni prodaja. Črnat, Ljubljana, Maršičeva cesta 30.

## Hišo z vrtom

na Dolenskem, 5 minut od postaje prodam. Cena 130.000 K. Ponudbe na upravo lista pod »Zvezna tiskarna«.

## Dve damski obleki

zelo modern, najfinije suknje, se poceni prodaja. Naslov v upravi lista.

## Znanja

želi v svrhu ženitve mlad trgovec s gospodarsko ali mlado rdečo a premoženjem. Ponudba, če mogoče s sliko, katera se pozneje vrne pod št. 30., na upravo lista.

## Kostanjev les

za taiz kupujem vsako množino. Ponudbe s ceno, franko vagon v Sloveniji in množino na Rudolf Zoré & Co., Ljubljana, Gledališka ulica 7/II.

## Amerikanci, pozor!

Proda se v Trbovljah craven cerkve velika hiša, v kateri se nahaja večletno dobro trpeljavo trgovina a pivom in vinom na debelo, z vodovodom in električnim pogonom, gospodarsko poslopje in travnik. Potreben kapital 250.000 din., drugo po dorovoru. Dobijo se tudi tam glavne parcele z zemljo. Več se po zve pri g. Ivanu Orešniku, zaloga pive »Union«, Trbovlje.

## Novo pohištvo,

obedalca (mahagoni) in salonska garnitura (pliš), skupno ali posamezno se prodaja najvišjemu ponudniku. Za ogledati v brezovnem skladišču južnega kolodvora v Ljubljani dnevno med 8.—11. in 14.—16. uro. Pisarne ponudbe, vezane na 8 dni je vložiti pod št. 681/II-23 na obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani do 7. julija.

## Lokal

(ali sobo) primeren za čevljarstvo obriščen za takoj. Cena posttranska stvar. Ponudbe pod »Podjetnik« na upravo lista.

## Nova hiša

4 sobe, 2 kuhinje, jed. shramba, klet in delavnica, velik vrt, še za zidavo na prometnem kraju za vsako obit se prodaja. Kupcu čez mesec dni stanovanje na razpolago. Zadržna cena 175.000 Din. Polze se pri sodarju na Viču št. 113.

## Halo!

Priporočam se vsemu p. a. občinstvu za vsa soboljarska in pisarska dela; posebno priporočam svojo novo iznajdbo, odpravljam vsako motnjo od od sidov v roku 48 ur; vse po najnižji ceni. Na plačilo poteka od 1 leta dni. Naročnike sprejemam, Hugo Pleško, Zagreb, Maruličeva ul. 5.

## V drž. kopalisku Dobrna

se odda preko stanovanjske oblasti v Celje ena soba za samca pri g. Maks Kraus.

## Posestva na prodaj.

Pekarna na dazeli 800.000 K. Vila z 2 oroloma posestva pri Mariboru, 500.000 K. Posestvo 28 orolov, vse kulture 800.000 kron. Graščina, 115 orolov posestva in gozd. Posestvo, 54 orolov, gozdi, travniki, njive, lepa postopja, 2.500.000 kron. Vila, 7 orolov posestva, 1 milijon 300.000 K. Gostilna, dobro ideoča, 800.000 K. Hiša a trgovino na glavnem trgu v Mariboru, 3.500.000 K. Tovarnice, hiša, goddna posestva se prodajo. Iščejo se pa novi prodajalci nepremičnin ter se jamči rešen in brii uspeh potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ul. št. 3.

## Vdova profesorja

ki plete nogavice na stroj, naj tavi svoj naslov v upravi lista. Dobi delo

## Dva lepa

(prilivna) paviljona na Ljubljanskem velesejnu se prodasta. Pojšasna in velesejski pisarni.

## Gospodična,

ki je absolvirala trgovski tečaj z dobrim uspehom, želi primerne službe, najraje v Ljubljani. Cenj, ponudbe prosil pod »Zanesljiva« na upravo lista.

## Pozor, tiskarne!

Prodam poceni rokopis prevoda znamenitih angleških romani v svrhu ponatisa in založbe. Naslov v upravi.

## Iščem

večjo svoto posojila proti popolni pupilarni varnosti in ugodnim obrestim. Cenj, ponudbe na upravo lista pod »Varnost«.

## Utenec

in dobro rodilne in samo z dobrimi žolškimi spricavali se sprejme takoj pri tvrdki R. Stermecki, Celje.

## Mosko kolo „Jax“

s prostim tekotom, malo rabljeno, se prodaja. Zelo lahek tek. Kračun, Četnik — Poljana.

## Za jugoslovenske patente se iščejo kupci ali pa odjemalci licenc.

St 382 od 15. aprila 1911 na:

„Peč za zagrijanje nagibljivih zdjela upotrebljanih za vucenje stakla“.

št. 288 od 1. junija 1912 na:

„Naprava za vucenje stakla“.

št. 504 od 15. marca 1911 na:

„Peč za zagrijanje nagibljivih tigalja za vucenje stakla“.

št. 381 od 15. aprila 1913 na:

„Peč za zagrijanje tigalja upotrebljenih za vucenje stakla“.

in št. 502 od 15. aprila 1913 na:

„Peč za ugrivanje zdjelica upotrebljenih za vucenje stakla“.

Cenjene ponudbe na Ing. Milan Šuklje.

pat. inženjer, Ljubljana, Bleiweisova cesta 5.

Protiv znojnih nogu upotrebite  
**HOFFER PUDER br. III.**  
Dobiva se u svim apotekama i drogerijama.  
**RAVE d. d., ZAGREB.**

## Za naše malčke!

Najcenejšo in najhvaleknejšo darilo našim malim je:

**Moj zverinjak**

knjiga s 45 slikami in ktem spadajočim besedilom, za pouk in kratak čas Din 3.—

**Moji ljubčki**

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 8.—

**Mladi slikar**

10 tiskanih predlog za barvanje s akvarel — barvam ali pastel — barvniki Din 3.—

**Črnpeter**

staroznan, veselo družabna igra za zimske večere. 1 igra Din 3.—

**Vse se dobi v**

**„Zvezni tiskarni“**

**in knjigarni**

**v Ljubljani, Volfova ul. 1.**

## Posestniki novih stavb

se vljudno opozarjajo na našo veliko izbiro nižje navedenih predmetov, kateri pridejo pri urejevanju novih stanovanj v pošte in sičca

Velika izbira preprog vseh vrst iz volne, jute, kokosovega vlakna in linoleja in umetniško izdelanih zastorov na kose in metre. Moketi in gobelini za prevleko otoman in divanov. Platno za rolete in verande. Različno posteljno perilo, kakor rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, pernice, flanelaste in volnene odeje, šivane odeje iz klota, kretona, volne in svile.

Cene primerne! Postrežba solidna!

**A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10.**

## Enodružinska hiša

z malim vrtom na prometnem kraju v bližini ali na periferiji Ljubljane, pripravna za trgovino ali obit se kupi. Ponudbe z navodbo cene pod »Hiša z vrtom« na an. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. št. 5.

## Gradbeno podjetje Franjo Nerač, Celje.

Prevzema in izvršuje vsa gradbena dela, načrte, proračune in statistične preračune.

Podpisana tvrdka prodaja:

## Trboveljski I<sup>a</sup> premog in bukovno oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter

**suha, trda in mehka drva**

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah, ali en gros v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posemezničke.

Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki:

**„IMPEX“**

ekspozitna in importna družba z o. z. v Ljubljani

Krekov trg št. 10, I. nadstropje.